

Posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky

Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.

Definice podvodu

- auditor při plánování a provádění auditorských postupů a při hodnocení a vykazování výsledků posuzuje **riziko významných nesprávností** v údajích zveřejněných v účetní závěrce, jež mohou být důsledkem úmyslných nebo neúmyslných nesprávností
- **povinnost auditora:** zvážit riziko podvodu, resp. oblastí, kde je toto riziko vyšší než obvyklé
- riziko neodhalení významných nesprávností v důsledku **podvodu** je **VYŠŠÍ** než těch způsobených chybou
- riziko neodhalení významných nesprávností v důsledku **podvodu vedení** je **VYŠŠÍ** než neodhalení podvodu zaměstnancem

Podvod vs. chyba

- **chyba = neúmyslné** uvedení nesprávných údajů v účetní závěrce, včetně vynechání některé částky nebo nezveřejnění některé skutečnosti
 - **chyba při shromažďování nebo zpracování dat**, které jsou podkladem pro účetní závěrku
 - **nesprávný účetní odhad** v důsledku přehlédnutí nebo nesprávné interpretace skutečností
 - **chyba v aplikaci účetních principů** v souvislosti s určitou částkou, klasifikací, způsobem prezentace nebo vykázáním

Podvod vs. chyba

- podvod = **úmyslný čin**, jehož se dopustí jeden nebo více členů vedení nebo jedna či více osob z řad zaměstnanců nebo třetích stran, a jenž má za následek nesprávnost v účetní závěrce

■ **úmyslné zkreslení účetní závěrky x zpronevěra**

Podvod vs. chyba

□ **úmyslné zkreslení:**

- zmanipulování, zfalšování nebo pozměnění účetní evidence nebo příslušných podkladů, podle nichž byla účetní závěrka zpracována
- nesprávné uvedení skutečností, operací nebo závažných informací v účetní závěrce, případně jejich neuvedení
- úmyslné neuplatnění účetních principů vztahujících se k částce, klasifikaci, způsobu prezentace nebo vykázání

Podvod vs. chyba

□ zpronevěra:

- **podstata zpronevěry = krádež aktiv ÚJ** (např. odcizení příjmů, krádež majetku, situace, kdy účetní jednotka zaplatí za zboží a služby, které neobdržela)
- falešné nebo zavádějící záznamy nebo doklady

Definice podvodu

□ **podvod >>> prokázání úmyslu!!!**

- např. nepřiměřené účetní odhady (OP k zásobám, pohledávkám, odložená daň, odpisy atd.) >>> chybný účetní odhad vs. manipulace s účetním odhadem – podvod???

□ **cíl auditu ≠ ověřování pravosti dokumentace**

- auditor je oprávněn předpokládat, že předložená dokumentace je pravá

Definice podvodu

- **předpoklady pro podvod = motivace + příležitost**
 - motivace pro úmyslné zkreslení např. tlak managementu na dosahování čekávaných/nereálných cílů
 - příležitost: slabý vnitřní kontrolní systém, absence/slabá účinnost interních kontrol

Přirozená omezení auditu

- auditor odpovídá za provedení auditu účetní závěrky tak, aby **získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významné nesprávnosti**
 - získat dostatek vhodných důkazních informací k ujištění se, že nedošlo k podvodu nebo chybě, které by mohly vést k významným nesprávnostem v účetní závěrce
 - **jestliže došlo k podvodu či chybě**, auditor hledá důkazy, že podvod byl náležitě zohledněn v účetní závěrce nebo že chyba byla opravena

- provádění auditu by mělo od podvodného jednání odrazovat, avšak **auditor není a nemůže být odpovědný za prevenci podvodů a chyb**

Přirozená omezení auditu

- riziko, že některé významné nesprávnosti v účetní závěrce zůstanou neodhaleny, **NELZE NIKDY ZCELA VYLOUČIT**
 - sebelepší vnitřní kontrolní systém může selhat
 - podvod jako výsledek vzájemné tajné dohody zam-ců, managementu, třetích stran

Faktory snižující riziko neodhalení významných nesprávností

- řádné naplánování auditu + provedení auditu dle auditorských směrnic
- existence funkčního interního kontrolního prostředí

Přirozená omezení auditu

- Následné odhalení významných nesprávností v účetní závěrce pramenících z podvodů nebo chyb vzniklých v období, na které se vztahuje auditorova zpráva, neznamená samo o sobě, že auditor neprovedl audit v souladu s auditorskými směrnici!**

Odpovědnost vedení a osob pověřených dozorem

- **primární odpovědnost za předcházení podvodům a chybám a jejich odhalování** > vedení ÚJ a osoby pověřené dozorem v ÚJ

Odpovědnost vedení ÚJ

- zavedení a uplatňování politik a postupů, které napomáhají zajistit řádný a efektivní chod podnikatelské činnosti
- zavedení a uplatňování politik a postupů, které vedou k zajištění fungování vnitřních kontrolních systémů a jejich nepřetržitého působení v zájmu předcházení podvodům a chybám

Odpovědnost osob pověřených dozorem

- dohled nad činností vedení ÚJ
- integrita systémů účetnictví a účetního výkaznictví
- zajištění kontrolních systémů (systémy sledování rizik, systémy pro finanční řízení, systémy pro kontrolu dodržování zákonných ustanovení a vnitřních norem)

Odpovědnost auditora

□ **dotazování u vedení ÚJ**

- povědomí vedení ÚJ o interních kontrolních systémech (prevence podvodů, chyb a jejich odhalování)
- povědomí vedení ÚJ o riziku významných nesprávností způsobených podvodem
- povědomí vedení ÚJ o riziku významných nesprávností způsobených chybou
- vědomí vedení ÚJ o podvodech, které se ÚJ týkají
- vědomí vedení ÚJ o možných podvodech, které se se v ÚJ vyšetřují
- vědomí vedení ÚJ o významných chybách

□ **jednání s osobami pověřenými dozorem**

- názory na přiměřenost systémů účetnictví a vnitřní kontroly, které se v účetní jednotce uplatňují při předcházení podvodů a chyb a jejich odhalování
- názory na riziko vzniku podvodů a chyb, včetně podvodů na straně vedení

Odpovědnost auditora

- **auditorské, přirozené a kontrolní riziko**
- **auditorské riziko** = riziko, že účetní závěrka může obsahovat závažné nesprávnosti nebo může být uživateli nesprávně pochopena
 - **přirozené riziko:** vyjadřuje **náchylnost položek účetní závěrky k významné nesprávnosti** za předpokladu, že neexistují žádné související vnitřní kontrolní postupy (např. hotovost je náchylnější ke zpronevěře více než dlouhodobý majetek)
 - **kontrolní riziko:** riziko, že **nebude zamezeno vzniku významné nesprávnosti**, která se může vyskytnout u položek účetní závěrky, nebo že nebude zjištěna včas vnitřními kontrolními postupy účetní jednotky
 - **přijatelné zjišťovací riziko:** riziko, že **auditor nezjistí významnou nesprávnost**, která existuje u položek finančních výkazů nebo v příloze k účetní závěrce

Rizikové faktory podvodného jednání / úmyslného zkreslení

- při hodnocení přirozeného a kontrolního rizika posuzuje auditor **riziko významných nesprávností vzniklých v důsledku chyb, a rizikové faktory podvodného jednání**, které by mohly vést k úmyslnému zkreslení účetní závěrky nebo zpronevěře majetku

- **3 kategorie rizikových faktorů:**
 - charakteristiky vedení a vliv na kontrolní prostředí
 - podmínky panující v daném odvětví
 - provozní charakteristiky a finanční stabilita

Rizikové faktory podvodného jednání / úmyslného zkreslení - příklady

- **charakteristiky vedení a vliv na kontrolní prostředí**
 - **vedení má motivaci k účasti na úmyslném zkreslení účetní závěrky = MOTIVACE:**
 - značnou část příjmů vedení tvoří prémie, možnosti vybrat si odměnu ve formě akcií a další pobídky, které jsou ve svém objemu podmíněny tím, že společnost dosahuje nereálné cíle z hlediska provozních výsledků, finanční situace nebo peněžních toků
 - vedení má příliš velký zájem na zachování nebo zvyšování ceny akcií společnosti nebo na pokračování růstových trendů, k čemuž používá nezvyklých účetních postupů
 - vedení se zavazuje analytikům, věřitelům a dalším stranám, že bude dosahovat prognózovaných ukazatelů, které se jeví jako jednoznačně nereálné
 - vedení má zájem na uplatňování neadekvátních prostředků k minimalizaci vykazovaných příjmů pro daňové účely

Rizikové faktory podvodného jednání / úmyslného zkreslení - příklady

- **charakteristiky vedení a vliv na kontrolní prostředí**
 - **vedení nemá, ani neprosazuje náležitý přístup k vnitřní kontrole a k procesu účetního výkaznictví = PŘÍLEŽITOST:**
 - vedení efektivně neprosazuje ani nepodporuje etické hodnoty společnosti, případně prosazuje nevhodné etické hodnoty
 - vedení je ovládáno jednou silnou osobností nebo malou skupinou osob, které suplují kontrolní činnost
 - vedení neprovádí náležité sledování kontrolních mechanismů
 - vedení včas nenapravilo známé závažné slabiny v oblasti vnitřní kontroly
 - vedení stanoví nereálné finanční cíle a vůči provozním pracovníkům uplatňuje nereálná očekávání
 - vedení závažným způsobem ignoruje regulační orgány
 - vedení nadále zaměstnává nekompetentní pracovníky v oblasti účetnictví, informatiky a vnitřního auditu

Rizikové faktory podvodného jednání / úmyslného zkreslení - příklady

- charakteristiky vedení a vliv na kontrolní prostředí
 - nefinanční složky vedení se v nepřiměřeném rozsahu podílejí na volbě účetních principů nebo na stanovení důležitých účetních odhadů = **PŘÍLEŽITOST**
 - na místech ve vrcholovém vedení a na místech členů představenstva existuje velká fluktuace = **PŘÍLEŽITOST VS. DŮSLEDEK?**

Rizikové faktory podvodného jednání / úmyslného zkreslení - příklady

- **vztahy mezi vedením a stávajícím nebo bývalým auditorem jsou napjaté = DŮSLEDEK?**
 - časté spory se stávajícím nebo bývalým auditorem o otázkách účetnictví, auditu nebo výkaznictví
 - nepřiměřené požadavky kladené na auditora, včetně nepřiměřených lhůt pro dokončení auditu nebo vydání auditorské zprávy
 - oficiální i neoficiální omezení auditorovy činnosti, jimiž je nepřiměřeně omezován auditorův přístup k informacím a k lidem, nebo jsou nežádoucím způsobem omezeny auditorovy možnosti komunikace s osobami pověřenými řízením
 - dominantní způsob jednání vedení ve styku s auditorem, zvláště pak pokusy o ovlivnění rozsahu auditorovy práce

Rizikové faktory podvodného jednání / úmyslného zkreslení - příklady

▶ **podmínky v daném odvětví**

- nové účetní, právní nebo regulační požadavky, které mohou poškodit finanční stabilitu nebo rentabilitu auditované účetní jednotky
- vysoký stupeň konkurence nebo vysoká nasycenost trhu spojená s klesajícími zisky
- odvětví na sestupu se vzrůstajícími počty konkursů a významným snížením poptávky
- rychlé změny v odvětví, například značná citlivost na rychle se měnící technologii nebo rychlé zastarávání produkce

Rizikové faktory podvodného jednání / úmyslného zkreslení - příklady

▶ **provozní charakteristiky a finanční stabilita**

- významné transakce se spřízněnými stranami, které nejsou součástí běžné činnosti dané účetní jednotky
- významné transakce se spřízněnými stranami, které nejsou u protistrany auditovány nebo jejich audit provádí jiná firma
- významné bankovní účty v oblastech "daňových rájů", případně pobočky nebo dceřiné společnosti tamtéž, a to bez zjevného obchodního opodstatnění
- obtížné zjišťování, která organizace nebo osoba (či osoby) auditovanou účetní jednotku řídí
- neobvykle rychlý růst ziskovosti, zvláště v porovnání s růstem u jiných subjektů působících ve shodném odvětví
- nečtykve velká závislost na cizích zdrojích, slabá schopnost splácet půjčky, případně úvěrové smlouvy, které lze těžko dodržet
- hrozba konkursu, propadnutí majetku nebo nepřátelského převzetí
- slabá nebo zhoršující se finanční situace; vedení dává osobní záruky za významné závazky dané účetní jednotky

Rizikové faktory podvodného jednání / zpronevěra - příklady

- **2 kategorie rizikových faktorů:**
 - citlivost aktiv vůči zpronevěře
 - kontrolní mechanismy

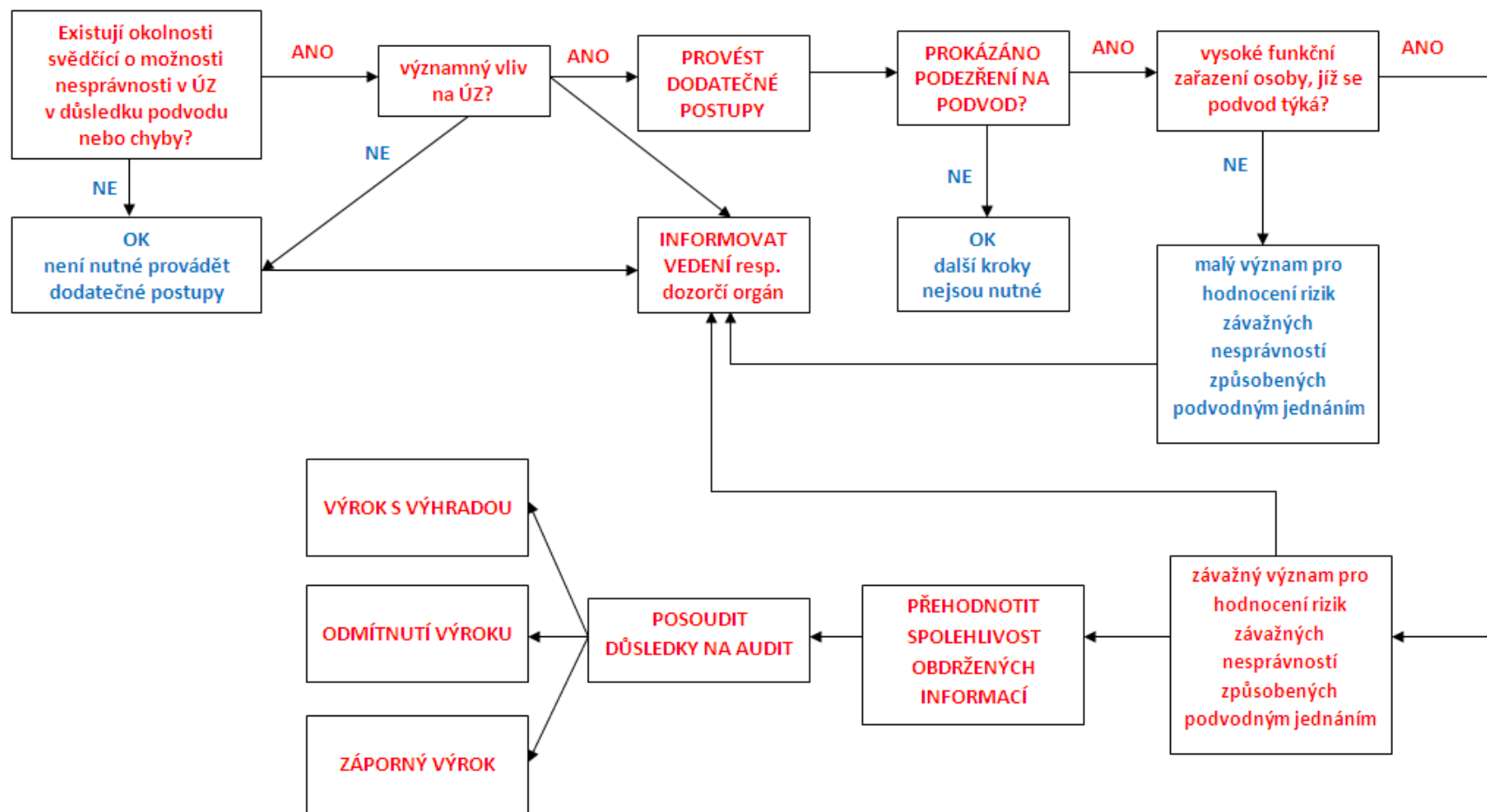
- **citlivost aktiv vůči zpronevěře:**
 - velké objemy peněz jsou v zůstatku hotovosti nebo jsou účetní jednotkou zpracovávány
 - charakteristiky zásob – malá velikost v kombinaci s vysokou hodnotou a vysokou poptávkou
 - snadno převoditelná aktiva - např. dluhopisy na doručitele, diamanty nebo počítačové čipy
 - charakteristiky dlouhodobého majetku – malá velikost v kombinaci se snadnou prodejností a s obtížně identifikovatelným vlastníkem

Rizikové faktory podvodného jednání / zpronevěra - příklady

□ **kontrolní mechanismy:**

- nedostatečné zajištění náležitého dozoru ze strany vedení (např. nedostatečný dohled nebo neadekvátní monitorování vzdálených lokalit)
- nedostatečná pozornost věnovaná postupům pro hodnocení uchazečů o práci na místech, kde zaměstnanci mají přístup k aktivům citlivým vůči zpronevěře
- nedostačující evidence aktiv citlivých vůči zpronevěře
- chybí náležité oddělení pravomoci a odpovědnosti, příp. nezávislá kontrola
- chybí náležitý systém schvalování transakcí (např. v oblasti nákupu)
- nedostatečná fyzická ochrana hotovosti, investic, zásob nebo stálých aktiv

Postupy v případech, kdy okolnosti naznačují možnost nesprávností

Příklady modifikovaných výroků

□ **výrok s výhradou**

- v případě, kdy auditor dojde k závěru, že **výrok bez výhrad nelze vyjádřit**, a současně **dopad nesouhlasu s vedením nebo omezení rozsahu není tak zásadní, že vyžaduje odmítnutí výroku nebo záporný výrok**. Výrok s výhradou je vyjádřen vždy slovy „s výhradou“ doplněný popisem záležitosti, k níž se výhrada vztahuje, a jejím dopadem na účetní závěrku

Příklady modifikovaných výroků

„Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky společnosti XYZ k 31. prosinci 200X. Za sestavení účetní závěrky je odpovědný statutární orgán společnosti. Naší úlohou je vydat na základě auditu výrok k této účetní závěrce.

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a auditorskými směrnicemi Komory auditorů České republiky. Tyto směrnice požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení použitých účetních postupů a významných odhadů učiněných společností a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsme přesvědčeni, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vydání výroku.

Nezúčastnili jsme se fyzické inventury zásob k 31. prosinci 200X, neboť tento den předcházел datu k němuž jsme byli jmenováni auditory účetní jednotky. Vzhledem k charakteru účetních záznamů účetní jednotky jsme se nebyli schopni přesvědčit o stavu zásob jinými auditorskými postupy.

Podle našeho názoru, **s výhradou případných úprav, které by mohly být nezbytné v případě, že bychom byli schopni ověřit stav zásob**, účetní závěrka **podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz aktiv, závazků, vlastního kapitálu a finanční situace** společnosti XYZ k 31. prosinci 200X a výsledku hospodaření za rok 200X v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy České republiky.“

Příklady modifikovaných výroků

□ záporný výrok

- v případě, že **dopad nesouhlasu s vedením účetní jednotky je tak zásadní, že auditor dojde k závěru, že výhrada ve zprávě není přiměřená** k vystižení zavádějících informací nebo neúplnosti účetní závěrky

Příklady modifikovaných výroků

„Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky společnosti XYZ k 31. prosinci 200X. Za sestavení účetní závěrky je odpovědný statutární orgán společnosti. Naší úlohou je vydat na základě auditu výrok k této účetní závěrce.

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a auditorskými směrnicemi Komory auditorů České republiky. Tyto směrnice požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení použitých účetních postupů a významných odhadů učiněných společností a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsme přesvědčeni, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vydání výroku.

Odstavec [odstavce] objasňující rozpor.

Podle našeho názoru, vzhledem k vlivu skutečností objasněných v předchozím odstavci, účetní závěrka **nepodává věrný a poctivý obraz aktiv, závazků, vlastního kapitálu a finanční situace** účetní jednotky k 31. prosinci 200X a výsledků jejího hospodaření za rok 200X a není v souladu se zákonem o účetnictví a účetními předpisy České republiky.”

Příklady modifikovaných výroků

□ odmítnutí výroku

- v případě, že dopad omezení rozsahu auditu je tak zásadní, že auditor nebyl schopen získat dostatečné důkazní informace, a proto není schopen vydat výrok k účetní závěrce

„Byli jsme pověřeni provést audit přiložené účetní závěrky společnosti XYZ k 31. prosinci 200X. Za sestavení účetní závěrky odpovídá představenstvo společnosti.

Vzhledem k omezením způsobeným účetní jednotkou jsme nebyli schopni zúčastnit se fyzické inventury zásob a potvrdit vykázané pohledávky.

Vzhledem k významnosti skutečností uvedených v předchozím odstavci nevyjadřujeme názor na účetní závěrku.”

Zpráva ACFE Occupational Fraud & Abuse 2010

□ **nejčastější druhy podvodů (z hlediska četnosti)**

- zpronevěra majetku (86,3%)
- korupce (32,8%)
- úmyslné zkreslení účetních výkazů (4,8%)

□ **nejčastější druhy podvodů (z hlediska způsobených ztrát)**

- úmyslné zkreslení účetních výkazů (4,1 tis. USD)
- korupce (250 tis. USD)
- zpronevěra majetku (135 tis. USD)

Zpráva ACFE Occupational fraud & abuse 2010

□ nejčastější příčiny odhalení podvodu

- cílená informace (40,2%) – nejčastěji od zamc-ů (49,2%), zákazníků (17,8%), anonymní informace (13,4%), dodavatelů (12,1%), vlastníků/akcionářů (3,7%), konkurence (2,5%), pachatelovo okolí (1,8%)
- kontrola a dozor vedení (15,4%)
- interní audit (13,9%)
- náhoda (8,3%)
- prověření dokumentace (5,2%)
- externí audit (4,6%)
- dotazování/pozorování (2,6%)
- policejní vyšetřování (1,8%)
- přiznání (1,0%)
- IT (0,8%)

Zpráva ACFE Occupational fraud & abuse 2010

□ nejčastější oběti podvodného jednání (z hlediska četnosti)

- soukromé společnosti (42,1%) + společnosti se méně než 100 zamci (30,8%)
- veřejně obchodované společnosti (32,1%) + společnosti s 1 000 – 9 999 zamci (25,9%)
- stát (16,3%) + společnosti se 100 – 999 zamci (22,8%)
- neziskové organizace (9,6%) + společnosti nad 10 000 zamců (20,6%)

□ nejčastější oběti podvodného jednání (z hlediska způsobených ztrát)

- soukromé společnosti (231 tis. USD) + společnosti se 100 – 999 zamci (200 tis. USD)
- veřejně obchodované společnosti (200 tis. USD) + společnosti nad 10 000 zamců (164 tis. USD)
- stát (100 tis. USD) + společnosti se méně než 100 zamci (155 tis. USD)
- neziskové organizace (90 tis. USD) + společnosti s 1 000 – 9 999 zamci (139 tis. USD)

Zpráva ACFE Occupational fraud & abuse 2010

- **nejčastější druhy podvodů (podniky s méně než 100 zamci)**
 - oblast fakturace (28,7%) např. platba za služby společnosti, která patří pachateli, přičemž služby nebyly nikdy realizovány, nákupy pro osobní spotřebu pachatele, přičemž fakturace jde na vrub firmy
 - manipulace se šeky (26,1%) např. odcizení prázdných šeků společnosti, přičemž jejich inkaso je prováděno ve prospěch pachatele; odcizení šeků placených ve prospěch dodavatele a jejich inkaso ve vlastní prospěch pachatele
 - korupce (25,5%)
 - „skimming“ (21,6%) tj. „mimoúčetní“ technika k odcizení hotovosti před zaúčtováním příslušných dokladů např. zamec přijme tržbu v hotovosti, ale nezahrne ji do denních tržeb, prodeje mimo pracovní dobu
 - oblast náhrad nákladů (16,8%) např. fiktivní cestovní příkazy, nadhodnocené náklady na stravování, vedlejší výdaje atd. na cestovních příkazech
 - nepeněžní zpronevěra (14,9%) např. krádež zásob, odcizení tajných informací o zákaznících
 - zpronevěra hotovosti (14,7%) např. krádež hotovosti z trezoru
 - oblast mezd (13,4%) např. vykazování fiktivních přesčasů, vykazování „černých duší“
 - ostatní krádeže (12,3%) např. odcizení tržby PO jejím zaznamenání do denních tržeb
 - zkreslení účetních výkazů (5,0%) např. „window dressing“ (např. přeceňování majetku, prodeje a zpětné nákupy majetku, odhady doby životnosti, zásada opatrnosti), mimobilanční zkreslení (např. záměna operativního leasingu za finanční)
 - manipulace pokladních záznamů (3,0%) např. zrušení tržby a ponechání si hotovosti

Zpráva ACFE Occupational fraud & abuse 2010

- **nejčastější druhy podvodů (podniky s více než 100 zam-ci)**
 - korupce (35,2%)
 - oblast fakturace (24,9%)
 - nepeněžní zpronevěra (18,1%)
 - oblast náhrad nákladů (14,2%)
 - „skimming“ (11,0%)
 - zpronevěra hotovosti (10,7%)
 - ostatní krádeže (8,4%)
 - manipulace se šeky (8,0%)
 - oblast mezd (6,5%)
 - zkreslení účetních výkazů (4,5%)
 - manipulace pokladních záznamů (2,9%)

Zpráva ACFE Occupational fraud & abuse 2010

- **nejčastější implementovaná opatření proti podvodnému jednání (stávající)**
 - externí audit účetních výkazů (76,1%)
 - etický kodex (69,9%)
 - existence oddělení interního auditu (66,4%)
 - externí audit reportingu (59,3%)
 - dohled a kontrola vedení (53,3%)
 - nezávislý interní rada auditu (53,2%)
 - linka pro oznamování podvodného jednání (48,0%)
 - motivační program pro zamce (44,38%)
 - školení týkající se podvodného jednání pro management (41,5%)
 - školení týkající se podvodného jednání pro zamce (39,0%)
 - komplexní politika odhalování, posuzování a prevence podvodů (39,0%)
 - namátkové audity (28,9%)
 - rotace pozic tzv. „kolečka“ (14,6%)
 - odměna informátorovi (7,4%)

Zpráva ACFE Occupational fraud & abuse 2010

□ **nejčastější pachatelé podvodného jednání (z hlediska četnosti)**

- Zam-ci (42,1%)
- management (41,0%)
- vlastník (16,9%)

□ **nejčastější pachatelé podvodného jednání (z hlediska způsobených ztrát)**

- vlastník (237 tis. USD)
- management (200 tis. USD)
- Zam-ci (80 tis. USD)

▶ **nejčastější pachatelé podvodného jednání (z hlediska četnosti)**

- muži (66,7%)
- ženy (33,3%)

▶ **nejčastější pachatelé podvodného jednání (z hlediska způsobených ztrát)**

- muži (232 tis. USD)
- ženy (100 tis. USD)

Zpráva ACFE Occupational fraud & abuse 2010

- **nejčastější pachatelé podvodného jednání (z hlediska četnosti)**
 - 36 – 40 let (19,3%) a 41 – 45 let (19,3%)
 - magisterské vzdělání (38,0%), středoškolské vzdělání (28,8%)
 - účetní oddělení (22,0%); výroba (18,0%); oddělení prodeje (13,5%); střední a vyšší management (13,5%)

- **nejčastější pachatelé podvodného jednání (z hlediska způsobených ztrát)**
 - nad 60 let (974 tis. USD); 41 – 45 let (270 tis. USD)
 - postgraduální vzdělání (300 tis. USD), magisterské vzdělání (234 tis. USD)
 - střední a vyšší management (829 tis. USD); top management (800 tis. USD); právní oddělení (566 tis. USD); oddělení nákupu (500 tis. USD), finanční oddělení (450 tis. USD)

Zpráva ACFE Occupational fraud & abuse 2010

- **nejčastější symptomy chování pachatelů podvodného jednání**
 - životní styl „nad poměry“ (43,0%)
 - finanční problémy (36,4%)
 - neochota delegovat úkoly (22,6%)
 - velmi nadstandardní vztahy se zákazníky, dodavateli (22,1%)
 - „wheeler dealer“ přístup (19,2%) tzn. vychytralé chování, jednání bez skrupulí, neformální chování („se všemi kamarád“)
 - rodinné problémy (17,6%)
 - popudlivé, podezřívavé nebo defenzivní chování (14,1%)
 - závislost (11,9%)
 - odmítání dovolené (10,2%)
 - atd.

Shrnutí

- ❑ chyba vs. podvod > **úmysl**
- ❑ riziko neodhalení významných nesprávností v důsledku **podvodu > VYŠŠÍ**
- ❑ **podvod** > úmyslné zkreslení, zpronevěra
- ❑ **primární odpovědnost za předcházení podvodům a chybám a jejich odhalování** > vedení ÚJ a osoby pověřené dozorem v ÚJ, ne auditor
- ❑ riziko, že některé významné nesprávnosti v účetní závěrce zůstanou neodhaleny, **NELZE NIKDY ZCELA VYLOUČIT**
- ❑ v období recese riziko podvodu obecně vyšší
- ❑ nahlášeno pouze cca 10% podvodů
- ❑ **VŽDY** je efektivnější podvodům účinně předcházet než čekat na jejich odhalení, snažit se je vyšetřovat a nárokovat u viníků náhrady škod

Literatura

Mezinárodní auditorské standardy [online]. Dostupné na:
<http://www.kacr.cz/auditorske-standardy>

- ISA 240 – Postupy auditorů související s podvody při auditu účetní závěrky
- ISA 700 – Formulace výroku a zprávy auditora k účetní závěrce
- Aplikační doložka KAČR – Požadavky na zprávu auditora definované zákonem o auditorech ke standardu ISA 700 „Formulace výroku a zprávy auditora k účetní závěrce“
- ISA 705 – Modifikace výroku ve zprávě nezávislého auditora
- ISA 260 – Předávání informací osobám pověřeným správou a řízením účetní jednotky

Literatura

- ❑ ISA 265 – Předávání informací o nedostacích ve vnitřním kontrolním systému osobám pověřeným správou a řízením účetní jednotky a vedení
- ❑ Komora auditorů ČR. *Příručka pro provádění auditu*. [online]. Praha: Komora auditorů ČR, 2012. ISBN 978-80-86679-18-1. Dostupné na:
<http://www.kacr.cz/prirucka-pro-provadeni-audit>
- ❑ ACFE. Report to the Nations on Occupational Fraud and Abuse, 2010 [online]. Dostupné na:
http://www.acfe.com/uploadedFiles/ACFE_Website/Content/documents/rtn-2010.pdf
- ❑ Plachá, Denisa. Postup auditora při posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky – přednáška Plzeň, ZČU.